

- C. Ellis, T. Lunger // Аллергология. - 2003. - № 4. - С. 49-58.
- Immun. - 2004. - Vol. 113, № 5. - P. 925-931.
- III S. The natural course of atopic dermatitis from birth to age 7 years and the association with asthma Ellis / S. III, E. Mutius, S. Lau // J. Allergy Clin. Immun. - 2003. - Vol. 112, № 2. - P. 252-262.
- Lewis-Sones M. S. The Children's Dermatology Life Quality Index (CDLQI): initial validation and practical use / M. S. Lewis-Sones, A. Y. Finlay / Br. J. Dermatol. - 1995. - Vol. 132. - P. 942-949.
- Nava K. Allergic and nonallergic forms of atopic diseases / K. Nava, T. Bieber // J. Allergy Clin. Immun. - 2003. - Vol. 112, № 2. - P. 252-262.

Гацкая Д.О.

РАСПРОСТРАНЕННОСТЬ И КЛИНИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ АТОПИЧЕСКОГО ДЕРМАТИТА СРЕДИ ДЕТЕЙ И МОЛОДЕЖИ ВИННИЦКОЙ ОБЛАСТИ

Резюме. С целью изучения распространенности и клинических особенностей атопического дерматита среди детей и молодежи Винницкой области было проведено анкетирование 7784 человек в возрасте от 3 до 27 лет (в т. ч. 4532 детей и 3252 представителей молодежи). Диагноз атопического дерматита был подтвержден у 466 чел, что составило 5,99 % от общего количества анкетированных. Среди клинических форм атопического дерматита у детей и молодежи преобладают эритематозно-сквамозная (42,8%) и эритематозно-сквамозная с лихенификацией (37,5%) формы заболевания, достоверно меньший удельный вес (19,7%) составляет лихеноидная форма атопического дерматита. Среди обследованных с атопическим дерматитом, не зависимо от их возраста, достоверно чаще (51,07%) регистрировался средне-тяжелое, реже (31,3%) легкое и тяжелое (17,6%) течение заболевания.

Ключевые слова: атопический дерматит, распространенность, клинические особенности, дети и молодежь

Hatska D.O.

ATOPIC DERMATITIS AMONG CHILDREN AND TEENAGERS IN VINNITSA REGION: INCIDENCE AND CLINICAL FEATURES

Summary. Questionnaire-based study of 7784 enrolled participants aged from 3 to 27 years allowed us to define the mean incidence and clinical features of atopic dermatitis among children and teenagers in Vinnitsa Region (4532 children, 3252 teenagers). We confirmed atopic dermatitis in 466 participants (5,99%). Among all clinical forms of atopic dermatitis in children and teenagers were observed significant prevalence of erythematous-squamous form (42,8%), less significant incidence of dermatitis erythematous-squamous with lichenification (37,5%) form of atopic dermatitis was observed during the study, significantly smaller proportion (19,7%) makes lichenification form of atopic dermatitis. Among all participants, with no age dependence, enrolled into the study, we observed moderate (51,07%) severity of the disease, mild (31,3%) and severe (17,6%) forms of the disease appeared to be less frequent.

Key words: atopic dermatitis, incidence, clinical features, children and young people.

Рецензент - д.мед.н., проф. Пухлик Б.М.

Стаття надійшла до редакції 22.05.2015 р.

Гацка Дар'я Олегівна - аспірант кафедри фізичної терапії з курсом клінічної імунології Вінницького національного медичного університету; +38 097 947-47-97

© Панчук О.Ю.

УДК: 613:796.015.6:331.546-057.87(61)

Панчук О.Ю.

Вінницький національний медичний університет імені М.І.Пирогова (вул.Пирогова,56, м.Вінниця, 21018, Україна)

ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА КОМПЛЕКСУ ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗБІЛЬШЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРИДАТНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Резюме. В ході проведених досліджень визначені місце і роль професійно-прикладної фізичної підготовки як невід'ємної складової комплексу заходів, спрямованих на збільшення рівня професійної придатності студентів медичних вищих навчальних закладів, доведений позитивний вплив використання її основних вправ на процеси формування провідних професійно-значущих психофізіологічних функцій та особливості особистості дівчат і юнаків, які засвоюють стоматологічні спеціальності.

Ключові слова: студенти, вищі навчальні заклади, професійна придатність, професійно-прикладна фізична підготовка.

Вступ

Професійна придатність як надзвичайно важлива медична, педагогічна і психологічна категорія сучасної науки і практики становить певну сукупність особливостей стану здоров'я, психофізіологічних властивостей та особливостей особистості людини, які цілком адекватно та абсолютно коректно визначають ступінь функціональної готовності її організму до виконання певних

професійно-обумовлених дій, реалізації знань, умінь і навичок, набутих у процесі спеціальної підготовки та необхідних для досягнення високої продуктивності трудової діяльності і ефективності праці [Макаренко и др., 1987; Бодров, 2001, 2006; Кундиев, Нагорная, 2007; Сердюк и др., 2012; Полька, Сергета, 2012].

Тому процес формування високої професійної при-

датності, необхідної для успішного виконання конкретної професійної діяльності, має базуватися на урахуванні певних психофізіологічних, психодіагностичних, психологічних та медичних показників, які підлягають певному вимірюванню та оцінці, і, отже, для визначення її рівня має використовуватися різноманітний арсенал діагностичних засобів, а саме: методики визначення ціннісних орієнтацій і характеристик адаптаційних ресурсів організму, професійно-значущих психофізіологічних функцій та особливостей особистості, психометричні шкали, особистісні опитувальники і тести досягнень та обов'язково здійснюватиметься пошук заходів і засобів, які забезпечують стабільно сприятливий вплив на процеси їх розвитку та удосконалення [Капцов, 1996; Максименко, Мілерян, 2001; Сухарев, 2002; Майдіков, 2002; Ярулліна; 2002; Riska, 1990; Petterson, Arnetz, 1997; Weel et al., 1999; Briner, 2000].

І, отже, важливим завданням сучасної гігієнічної науки у контексті формування високої професійної придатності слід вважати наукове обґрунтування підходів до проведення ефективної профорієнтаційної роботи, які надають можливість здійснити адекватну діагностику та прогнозування рівня функціональної готовності організму студентів, що засвоюють певний фах, визначити адекватні сучасним реаліям засоби цілеспрямованого впливу процеси її формування тощо.

Метою дослідження є визначення місця і ролі професійно-прикладної фізичної підготовки як невід'ємної складової збільшення рівня професійної придатності студентів медичних вищих навчальних закладів, що засвоюють стоматологічні спеціальності.

Матеріали та методи

Дослідження проводили серед студентів стоматологічного факультету Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова на підставі використання загальноприйнятих аналітичних, гігієнічних, психофізіологічних і психодіагностичних методів, а також методів багатовимірного статистичного аналізу.

В основі оцінки функціональних особливостей вищої нервової діяльності знаходилося визначення величин латентних періодів простої і диференційованої зорово-моторної реакції, показників рухомості і рівноваженості нервових процесів на підставі використання методики хронорефлексометрії. Функціональні особливості зорової сенсорної системи і соматосенсорного аналізатору досліджувались шляхом визначення величин критичної частоти злиття світлових миготінь на основі застосування методики "Світлотест" та координації рухів за допомогою тремометрії.

Властивості темпераменту дівчат і юнаків оцінювались на підставі застосування опитувальників Айзенка і Русалова, показники тривожності - за допомогою опитувальника Спілбергера, властивості характеру - завдяки застосуванню опитувальників Кеттелла, Mini-mult і Шмішека, рівень суб'єктивного контролю - шляхом ви-

користання опитувальника Роттера. Особливості психічних станів визначались на підставі застосування тестової методики колірних виборів Люшера, опитувальника Малкової і психометричної шкали Цунга для самооцінки депресії, особливості поширення проявів агресії і емпатичних здібностей - відповідно за допомогою опитувальників Басса і Даркі та Бойка. Закономірності формування механізмів психологічного захисту встановлювали завдяки опитувальнику Плутчика-Келлермана-Конте, рівень соціально-психологічної адаптації школярів - шляхом використання опитувальника Роджерса і Даймонда, рівень вираження емоційного вигорання - на основі особистісного опитувальника Бойка.

Статистичний аналіз отриманих результатів проводили на підставі застосування пакету прикладних програм багатовимірного статистичного аналізу "Statistica 6.1 for Windows" (належить Вінницькому національному медичному університету імені М. І. Пирогова, ліцензійний №АХХ910А374605FA).

Результати. Обговорення

Розглядаючи провідні проблемні питання, що перебувають в центрі дослідження, важливо відзначити, що професійну придатність як важливу категорію медицини праці та профілактичної медицини загалом не слід відзначати як окрему природжену якість. Професійна придатність являє собою сукупність певних психофізіологічних характеристик, властивостей особистостей та показників стану адаптаційних ресурсів і функціональних можливостей організму людини, які безперервно формуються як впродовж періоду теоретично-значущого професійного навчання у вищих навчальних закладах, так і в ході засвоєння та виконання типових практично-значущих типових практичних умінь і навичок, з обов'язковим урахуванням і індивідуальних можливостей організму, і певних соціально-економічних чинників. Саме за таких умов, які є чітко взаємопов'язаними, такими, що взаємоперетинаються і взаємодоповнюються, прискореними темпами формуються не тільки професійно-значущі психофізіологічні функції організму (передусім характеристики вищої нервової діяльності, зорової сенсорної системи, соматосенсорного аналізатора тощо), але й певні професійно-значущі особливості особистості людини (передусім, властивості темпераменту, тривожності, характеру, рівня суб'єктивного контролю, агресивних проявів, емоційного вигорання, психічних станів тощо), складається соціально-професійний тип особистості з певними ціннісними орієнтаціями, характером оцінки об'єктів, які є професійними цілями та своєрідними образами-мішенями ефективного виконання трудової діяльності, особливостями професійно-обумовленого спілкування тощо [Кучма, 2001; Карнаух, 2002; Ена, Кальниш, 2004; Ежова, 2009; Dworkin, 1976].

Зрозуміло, що час, необхідний для формування високої професійної придатності, відзначається чіткою

залежністю як від природжених властивостей організму людини, так і від ступеня її мотивації та рівня підготовленості, тобто знань, умінь, навичок, що отримані. В різних професіях і за різних умов кожний з цих чинників її формування має індивідуально-орієнтований характер і, тому, далеко не кожна людина може у прийнятні терміни успішно оволодіти професійними навичками, навіть за умов забезпечення високого рівня її професійної підготовки і мотивації. Отже, надзвичайно важливим чинником формування високого рівня професійної придатності слід вважати цілеспрямований розвиток природних завдатків та індивідуальних психофізіологічних властивостей організму і особливостей особистості [Казин и др., 2002; Ильин, 2005].

У цьому контексті як надзвичайно важливий напрямок цілеспрямованої професійної підготовки студентської молоді слід вважати посилення її професійно-прикладного характеру, що сприяє оптимізації професійної орієнтації, підвищенню ефективності трудового виховання, та удосконаленню професійної підготовки. У зв'язку з цим, обов'язковим елементом систем фізичного виховання, які забезпечують підвищення адаптаційних ресурсів організму, є професійно-прикладна фізична підготовка, що становить спеціалізований педагогічний процес, котрий забезпечує розвиток та удосконалення психофізіологічних, особистісних і фізичних якостей, рухових навичок і умінь організму згідно з потребами тієї чи іншої професії [Кабачков, Полиевский, 1982; 1991; Кабачков, Пашин, 1985; Полиевский и др., 1986; Полиевский, Старцева, 1988; Полиевский, 1989]. Фактично професійно-прикладна фізична підготовка являє собою специфічний вид фізичного виховання, який має певну системно-функціональну специфіку і становить за мету активне формування професійно-значущих функцій організму в різноманітних сферах народного господарства, в тому числі і під час засвоєння різних спеціальностей медичного фаху [Сухарев, Сергета, 1993; Сухарев, 2002; Капцов, 1996; Максименко, Мілерян, 2001; Сухарев, Игнатова, 2009; Нау, 1985].

Слід підкреслити, що процес активного розвитку критеріальних функцій організму засобами фізичного виховання забезпечує раціональну організацію процесу виконання професійних завдань і оптимальну професійну адаптацію до виробничих умов. Тому в ході запровадження засобів активного впливу на процеси формування професійної підготовленості як учнівської, так і студентської молоді потрібно виділити наступні провідні завдання професійно-прикладної фізичної підготовки: забезпечення пріоритетного розвитку професійно-значущих фізичних якостей, психофізіологічних функцій та особливостей особистості, засвоєння рухових умінь і навичок, які мають професійно-прикладну спрямованість, збільшення фізичної і розумової працездатності, запобігання, а іноді й корекція, несприятливого впливу професійно- і виробничо-значущих чинників, підвищення мотивації до занять фізичною куль-

турою та спортом, прищеплення інтересу та звички до самостійних занять у вільний час тощо [Леонова, Полянский, 1989; Сергета, Бардов, 1997].

Спеціалізована спрямованість професійно-прикладної фізичної підготовки передбачає не лише розвиток необхідних рухових якостей, але й всебічне сприяння професійному становленню та гармонійному розвитку особистості з метою досягнення високої успішності професійної діяльності. Серед осіб, котрі використовують в режимі дня вправи, що відзначаються наявністю професійно-прикладної спрямованості, відмічаються більш високі, у порівнянні з їх ровесниками, показники коркової нейродинаміки, які характеризуються статистично-значущими кращими величинами швидкості сенсомоторних реакцій, основних нервових процесів, розумової і фізичної працездатності, меншою кількістю помилок у ході визначення реакції на об'єкт, що рухається, високою точністю м'язово-суглобової чутливості тощо [Полиевский, Старцева, 1988; Полиевский, 1989; Кальниш, Ена, 2004; Ильин, 2005; Кальниш, 2009; Польша, Сергета, 2012].

Серед головних чинників, які забезпечують позитивний ефект комплексу вправ фізичної культури, що мають професійно-прикладне значення, необхідно відзначити феномен "перенесення тренуваності", визначальними рисами якого є своєрідне явище "перенесення" навичок і умінь, що вже формовані під час виконання однієї форми діяльності, на результати оволодіння навичками і уміньми в іншій діяльності, в інших сферах та, навіть в інших галузях. Причому найбільш важливими слід вважати 3 головних типи "перенесення тренуваності", а саме: "однорідне перенесення тренуваності", тобто цілеспрямоване тренування саме тих функцій і якостей організму людини, які в найбільшій мірі необхідні для успішного виконання конкретно-специфічної професійної діяльності, "різнорідне перенесення тренуваності", тобто покращання певної функції внаслідок тренування іншої, а також "перенесення навичок", тобто перенесення як загальних, так і спеціальних рухових навичок, засвоєних в ході навчання на процеси оволодіння навичками виконання професійно-значущих операцій або виробничих рухів під час виконання безпосередньої професійної діяльності.

В основі комплексу вправ фізичної культури, що мали професійно-прикладне значення та використовувались у нашому дослідженні, знаходились вправи спеціалізованих комплексів професійно-прикладної фізичної підготовки які урахували той факт, що як головні завдання такої підготовки у сфері підготовки майбутніх медичних працівників загалом і, передусім, майбутніх фахівців стоматологічного профілю є: розвиток та удосконалення фізичних якостей і рухових навичок, необхідних для засвоєння таких провідних стоматологічних спеціальностей, як: терапевтична стоматологія, хірургічна стоматологія, ортопедична стоматологія, ортодонція, дитяча терапевтична стоматологія та дитяча хірургі-

чна стоматологія, прискорений розвиток професійно-значущих психофізіологічних функцій організму та особливостей особистості дівчат і юнаків, які навчаються, профілактика впливу на організм студентів навчально- і професійно-окреслених шкідливостей (гіпокінезія, вимушена робоча поза тощо).

Саме тому основними елементами вправ комплексу професійно-прикладної фізичної підготовки були: вправи для розвитку швидкості зорово-рухових реакцій, вправи для розвитку уваги, вправи для розвитку координації рухів, а також вправи для розвитку стійкості до виконання робіт у вимушених робочих позах, комплекси вправ, спрямованих на покращання мозкового кровообігу та зняття м'язового напруження, вправ дихальної, зорової, ізометричної і несиметричної гімнастики, психофізичне тренування, психотехнічні вправи тощо.

Отримані результати засвідчували, що використання комплексу вправ фізичної культури, що мають професійно-прикладне значення, під час організації навчального процесу та, насамперед, у позанавчальний період, справляє виражений позитивний вплив ($p < 0,05-0,001$) на процеси формування характеристик вищої нервової діяльності, зокрема, показники швидкості диференційованої зорово-моторної реакції за умов їх застосування покращувались на 15,0-18,0% (в традиційних умовах - на 2,0-5,5%), показники рухомості нервових процесів - на 40,5-45,0% (в традиційних умовах - на 7,0-8,5%), показники врівноваженості нервових процесів - на 35,0-42,0% (в традиційних умовах - на 5,0-7,0%), характеристик функції уваги та розумової працездатності, зокрема, рівень психічної стійкості зростав на 20,5-25,7% (в традиційних умовах - зменшувався на 3,0-5,0%), а також характеристик функціонального стану зорової сенсорної системи і соматосенсорного аналізатора, зокрема, показники критичної частоти злиття світлових миготінь покращувались на 15,0-20,5% (в традиційних умовах - погіршувались на 2,5-3,0%), значення інтегрально-го показника координації рухів покращувались на 20,5-25,5% (в традиційних умовах - на 3,5-4,5%).

Список літератури

- Бодров В.А. Психология профессиональной пригодности / В.А. Бодров. - М.: ПЕРСЭ, 2001. - 511с.
- Бодров В.А. Психология профессиональной деятельности. Теоретические и прикладные проблемы / В.А. Бодров. - М.: Изд-во "Институт психологии РАН". - 2006. - 623с.
- Ежова О.А. Педагогическая система формирования ценностного отношения к здоровью для профессионально-технических учебных учреждений / О.А. Ежова // Гигиена детей и подростков: история и современность (проблемы и пути решения). - М.: Научный центр здоровья детей РАМН, 2009. - С. 143-145.
- Ена А.И. Профессиональный психо-физиологический поход специалистов как важнейшая проблема гигиены труда / А.И. Ена, В.В. Кальниш // Гигиенична наука и практика на рубеже столетий. Матер. XIV съезда гигиенистов Украины. - Днепропетровск: Арт-Прес. - 2004. - Т.2. - С.54-55.
- Ильин Е.П. Психофизиология состояний человека / Е.П. Ильин. - СПб.: Питер, 2005. - 412с.
- Кабачков В.А. Профессионально-прикладная физическая подготовка учащихся в средних ПТУ / В.А. Кабачков, С.А. Полиевский. - М.: Высшая школа, 1982. - 176с.
- Кабачков В.А. Эффективность использования нетрадиционных средств в профессионально-прикладной физической подготовке / В.А. Кабачков, А.А. Пашин // Теория и практика физической культуры. - 1985. - №5. - С.40-42.
- Кабачков В.А. Профессиональная направленность физического воспитания в ПТУ / В.А. Кабачков, С.А. Полиевский. - М.: Высшая школа, 1991. - 222с.
- Казин Э.М. Влияние психофизиологического потенциала на адаптацию к учебной деятельности / Э.М. Казин, В.И. Иванов, Н.А. Литвинова // Физиология человека. - 2002. - Т. 28,

Натомість запровадження комплексу професійно-прикладної фізичної підготовки у практичну діяльність вищого навчального закладу медичного профілю зумовлювало появу позитивних зрушень ($p < 0,05-0,001$) з боку таких корелят психічної адаптації, як провідні характеристики властивостей темпераменту та ситуативної і особистісної тривожності, позитивно впливає на особливості формування передумов до розвитку акцентуацій характеру за тривожним, демонстративним, збудливим і дистимним типами, сприяє суттєвому збільшенню числа осіб з перевагою у структурі особистості інтернальних проявів рівня суб'єктивного контролю в галузі навчальних і міжособистісних відносин та відношення до здоров'я і хвороби, зумовлює появу виражених ознак наявності позитивного впливу на основні характеристики психічного стану, прискорює процеси формування передумов до подолання несприятливих тенденцій змін в особистісній сфері, проявів емоційного і психологічного дискомфорту тощо.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Одержані в ході проведених досліджень результати визначають надзвичайно вагоме місце та незаперечну вагому роль професійно-прикладної фізичної підготовки як невід'ємної складової комплексу заходів, спрямованих на збільшення рівня професійної придатності студентів медичних вищих навчальних закладів.

2. Дані, що отримані, переконливо доводять наявність вираженого позитивного впливу використання її основних вправ на процеси формування провідних професійно-значущих психофізіологічних функцій та особливості особистості дівчат і юнаків, які засвоюють стоматологічні спеціальності.

Виявлені особливості в подальшому мають бути враховані в ході розроблення сучасних навчальних програм і наукового обґрунтування здоров'язберігаючих технологій та створення, на їх підставі, превентивного освітнього простору у медичних вищих навчальних закладах.

- №3. - С.23-29.
- Кальниш В.В. Современные направления совершенствования профессионального психофизиологического отбора (обзор литературы) /В.В.Кальниш, А.И.Ена //Журнал АМН України. - 2004. - Т.10, №2. - С.368-384.
- Кальниш В.В. К вопросу об определении понятий работоспособность и трудоспособность /В.В.Кальниш //Укр. журнал з проблем медицини праці. - 2009. - №1(17). - С. 12-22.
- Капцов В.А. Труд и здоровье медицинских работников как проблема медицины труда /В.А.Капцов //Мед. помощь. - 1996. - №2. - С.15-17.
- Карнаух И.С. Тревожность как фактор личностного развития подростков /И.С.Карнаух//Проблемы психического развития и психо-коррекции детей и подростков: межвузовский сборник статей аспирантов. - Пенза: изд-во ПГПУ им. В.Г.Белинского, 2002. - С.37-42.
- Кундиев Ю.И. Профессиональное здоровье в Украине. Эпидемиологический анализ /Ю.И.Кундиев, А.М.Нагорная. - К.: Авиценна, 2007. - 396с.
- Кучма В.Р. Гигиена детей и подростков /В.Р.Кучма. - М.: Медицина, 2001. - 532с.
- Леонова Л.А. Педагогические и физиолого-гигиенические основы профессионально-прикладной физической подготовки старших школьников /Л.А.Леонова, В.П.Полянский //Теория и практика физической культуры. - 1989. - №3. - С.24-26.
- Майдіков Ю.Л. Комп'ютерна психофізіологічна діагностика у професійній орієнтації /Ю.Л.Майдіков, С.І.Корсун //Фізіол. журнал. - 2002. - Т.48, №2. - С. 124.
- Максименко С.Д. Діагностика рівня професійної підготовки лікаря /С.Д.Максименко, В.Є.Мілерян. - Проблеми підготовки медичних та фармацевтичних кадрів в Україні. - К.; Дніпропетровськ, 2001. - С.509-510.
- Основы профессионального психофизиологического отбора /Н.В.Макаренко, Б.А.Пухов, Н.В.Кольченко [и др.]. - К.: Наук. думка, 1987. - 244с.
- Полиевский С.А. Технические средства обучения в спортивных играх /С.А. Полиевский, Л.А.Латышквич, В.А.Романов. - К.: Здоров'я, 1986. - 176с.
- Полиевский С.А. Физкультура и профессия /С.А.Полиевский, И.Д.Старцева. - М.: Физ-раи спорт, 1988. - 160с.
- Полиевский С.А. Физическое воспитание учащейся молодежи (Гигиенические аспекты) /С.А.Полиевский. - М.: Медицина, 1989. - 160с.
- Полька Н.С. Актуальні проблеми психогієни дітей і підлітків: шляхи та перспективи їх вирішення (огляд літератури і власних досліджень) /Н.С.Полька, І.В.Сергета //Журн. НАМН України. - 2012. - Т.18, №2. - С.223-236.
- Сергета І.В. Організація вільного часу та здоров'я школярів /І.В.Сергета, В.Г.Бардов. - Вінниця: РВВ ВАТ "Віноблдрукарня", 1997. - 292с.
- Сердюк А.М. Психогієна дітей і підлітків, стражданих хронічними соматическими захворюваннями /А.М.Сердюк, Н.С.Полька, І.В.Сергета. - Вінниця: Нова книга, 2012. - 336с.
- Синдром "професійного вигорання" та професійна кар'єра працівників // під наук. ред. С.Д.Максименка, Л.М.Карамушки, Т.В.Зайчикової. - К.: "Міленіум", 2006. - 365с.
- Сухарев А.Г. Оценка эффективности целенаправленного физического воспитания при профессиональном обучении подростков /А.Г.Сухарев, И.В.Сергета //Гигиена и санитария. - 1993. - №5. - С.34-37.
- Сухарев А.Г. Технология социально-гигиенического мониторинга детского и подросткового возраста /А.Г.Сухарев //Гигиена и санитария. - 2002. - №4. - С.64-67.
- Сухарев А.Г. Методология изучения образовательной среды и здоровья учащихся /А.Г.Сухарев, Л.Ф.Игнатова //Гигиена детей и подростков: история и современность (проблемы и пути решения). - М.: Научный центр здоровья детей РАМН, 2009. - С.438.
- Яруллина Л.Р. Ценностные ориентации студентов негосударственных высших учебных заведений /Л.Р.Яруллина //Прикладная психология и психоанализ. - 2002. - №5/6. - С.140-144.
- Briner R.B. Relationship between work environments, psychological environments and psychological well-being /R.B.Briner //Occupational Medicine. - 2000. - №50 (5). - P.299-303.
- Dworkin R.H. Longitudinal study of genetics of personality /R.H.Dworkin, B.W.Burke, B.A.Maher //J. pers. soc. psychol. - 1976. - Vol.34. - P.510-518.
- Petterson I.L. Perceived relevance of psychological work site interventions for improved quality of health care work environment /I.L.Petterson, B.Arnetz /Vard Nord Utveckl Forsk. - 1997. - №17 (1). - P.4-10.
- Recent changes in occupational medicine in The Netherlands /A.N.Weel, A.J. van der Beek, P.J.Kroon [et al.] //Intern. Archives of Occupational Environmental Health. - 1999. - №72 (5). - P.285-291.
- Riska E.K. strategies in the education of humane physicians /E.K.Riska //Scandinavian J. of social medicine. - 1990. - №18 (3). - P.161-164.
- Hay D.A. New perspectives on genetics of intelligence /D.A.Hay //Aust. paediat. - 1985. - Vol.21, №4. - P.313-315.

Панчук А.Е.

ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПРИКЛАДНАЯ ФИЗИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВКА КАК НЕОТЪЕМЛЕМАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ КОМПЛЕКСА МЕРОПРИЯТИЙ, НАПРАВЛЕННЫХ НА ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПРИГОДНОСТИ СТУДЕНТОВ МЕДИЦИНСКИХ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Резюме. В ходе проведенных исследований определены место и роль профессионально-прикладной физической подготовки в качестве неотъемлемой составляющей комплекса мероприятий, направленных на повышение уровня профессиональной пригодности студентов медицинских высших учебных заведений, доказано положительное влияние использования ее основных упражнений на процессы формирования ведущих профессионально-значимых психофизиологических функций и личностных особенностей девушек и юношей, осваивающих стоматологические специальности.

Ключевые слова: студенты, высшие учебные заведения, профессиональная пригодность, профессионально-прикладная физическая подготовка.

Panchuk O.Yu.

PROFESSIONALLY APPLIED PHYSICAL TRAINING AS AN INTEGRAL COMPONENT OF A COMPLEX OF MEASURES AIMED AT INCREASING THE LEVEL OF PROFESSIONAL COMPETENCE STUDENTS OF MEDICAL HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Summary. In the course of the research by the place and role of professionally-applied physical training as an integral component

of the complex of measures aimed at increasing the level of professional competence students of medical higher educational institutions, using a proven positive impact of exercise on the development of the leading and important professional psychophysiological functions and personal features of girls and boys, who learn dental specialty.

Key words: students, medical higher educational institutions, professional competence, professionally applied physical training.

Рецензент: д.мед.н., професор Очередько О.М.

Стаття надійшла до редакції 17.11.2015 р.

Панчук Олександр Юхимович - к. мед. н., докторант кафедри загальної гігієни та екології ВНМУ ім. М.І.Пирогова; +38 050 313-82-59; hygiene@vnmnu.edu.ua

© Рудавка С.І.

УДК: 338.439.4: 351.773(477):616-056.2

Рудавка С.І.

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБСЯГІВ ВИРОБНИЦТВА І ПАРАМЕТРІВ ЯКОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Резюме. У статті розглянуто стан виробництва харчових продуктів в Україні, визначено засади державного регулювання їх обсягів та параметрів якості, показано їх вплив на здоров'я людини.

Ключові слова: державне регулювання, обсяги виробництва, якість харчових продуктів, повноцінне харчування, здоров'я.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. У формуванні та збереженні здоров'я, сприянні високій працездатності та різнобічній діяльності людини, активному її довголіттю, виконанню соціальних функцій важлива роль належить повноцінному харчуванню, яке в значній мірі залежить від кількості та якості спожитих харчових продуктів.

В умовах становлення ринкових відносин в Україні, коли підприємець, маючи за мету досягнення максимального прибутку, випускає на продовольчий ринок не завжди якісні продукти, стає необхідним удосконалення державного регулювання у сфері продовольчого ринку. Державне регулювання економіки є дієвим засобом її ефективного функціонування. У міру розвитку суспільства трансформуються принципи, методи, функції, форми і механізми державного регулювання економіки. Тому сьогодні необхідний пошук нових механізмів ефективного впливу державних органів на економіку, орієнтованих на зростання обсягів виробництва харчових продуктів та підвищення їх якості.

Дослідженням даної проблеми на сучасному етапі займаються такі науковці, як Аршакуні В.Л., Забарна Ю.В., Мішина М., Ложкіна Т., Пасхавер Б., Сімонов Ю., Сичевський М.П., Трегобчук В.М., Ульянченко А.В., Прозорова Н.В. та ін.

Метою статті є визначення основних засад державного регулювання обсягів виробництва і параметрів якості харчових продуктів на внутрішньому продовольчому ринку України та їх впливу на здоров'я людини.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням одержаних результатів. В Україні конституційно визначено, що людина, її життя і здоров'я є найви-

щою соціальною цінністю і що держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції [Конституція України, 1997].

Однією з найбільш актуальних проблем соціально-економічного розвитку України в сучасних умовах є необхідне продовольче забезпечення країни та повноцінне харчування всіх груп населення, з якого, за даними ООН, 78% перебуває за межею бідності [Сич, 2013]. В країні низька спроможність переважної більшості населення у забезпеченні повноцінного харчового раціону, постійно порушується структура харчування. Як наслідок, більша половина випадків передчасної смерті (до 65 років) чоловіків і жінок зумовлені хворобами, пов'язаними з нездоровим харчуванням. Зменшується тривалість життя. Заданими Державного комітету статистики України, лише 15% від загальної кількості наших громадян старші 65 років. За станом здоров'я громадян Україна посідає одне з найнижчих рейтингових місць в Європі. Від 12 до 14 млн. українців страждають на серцево-судинні захворювання, понад 1 млн. мають онкологічні хвороби, ще майже в 2 млн. - цукровий діабет, до того ж понад 130 тис. з них є інсулінозалежними [Ромашкіна, 2015].

Стан споживання продуктів харчування у розрахунку на одну особу у кг за рік протягом 1990-2014 рр. ілюструє таблиця 1.

Наведені в таблиці 1 дані свідчать, що за вказані роки відбулося значне зменшення споживання населенням України всіх продуктів харчування, за винятком яєць, олій та інших рослинних жирів, овочів і баштанних продовольчих культур, хліба та хлібопродуктів. Значно зменшилось споживання риби і рибопродуктів, м'яса і м'ясопродуктів, молока і молокопродуктів. Ха-